

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/380/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7713205498
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:7713205498.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobcu O. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom v Z. G., A. č. XXX/XXX, zastúpeného JUDr. Martou Šuvadovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Floriánska č. 16, proti žalovanému V. republika, za ktorého pred súdom koná X. spravodlivosti V. republiky, so sídlom v M., Župné námestie č. 13, o zaplatenie 72.779,70 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 16C/130/2013-422 zo dňa 28.06.2017, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 71.632,50 € s príslušenstvom a sumu 1.147,20 € s príslušenstvom (prvý výrok) m e n í tak, že žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 8.983,14 €, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu z a m i e t a.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým „konanie voči žalovaným 2., 3. zastavil“ (druhý výrok) a vo výroku, ktorým priznal „žalovaným 2., 3. voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %“ (štvrtý výrok) z r u š u j e.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania z prisúdenej sumy v plnom rozsahu, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov konania žalobcu.

odôvodnenie:

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 71.632,50 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 14.12.2012 do zaplatenia a trovy predbežného prerokovania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 1.147,20 € spolu s úrokmi z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 14.12.2012 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok), „konanie voči žalovaným 2., 3. zastavil“ (druhý výrok), žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (tretí výrok) a „žalovaným 2., 3. priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %“ (štvrtý výrok).

1.2 Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba žalobcu je v plnom rozsahu dôvodná; pri rozhodovaní vychádzal zo zistenia, že vyšetrovateľ uznesením zo dňa 30.06.2004 vzniesol žalobcovi obvinenie, proti ktorému podal žalobca sťažnosť, ktorú prokurátor zamietol uznesením zo dňa 21.07.2004; uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 04.07.2004 bol žalobca s účinnosťou od 01.07.2004 vzatý do väzby, z ktorej bol prepustený dňa 05.01.2005; po podaní obžaloby na súd bol žalobca rozsudkom Okresného

súdu Michalovce zo dňa 22.07.2010 oslobodený spod obžaloby, pričom rozsudok potvrdil aj odvolací súd; súd prvej inštancie dospel k záveru o splnení zákonných podmienok zodpovednosti žalovaného za škodu žalobcu; vychádzal z názoru, že nezákonným rozhodnutím je uznesenie o vznesení obvinenia, v príčinnej súvislosti s ktorým došlo spolu s uznesením o väzbe ku škode a zásahu do osobnosti žalobcu; súd prvej inštancie posudzoval „rozhodné právo pasívnej vecnej legitímácie“ podľa zákona č. 58/1969 Zb., nakoľko za nezákonné považoval uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 30. 06. 2004, t.j. v čase účinnosti predmetného zákona, keď zodpovedným subjektom v zmysle daného zákona je výlučne štát zastúpený Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky; rovnako aj rozhodnutie o väzbe bolo vydané sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Trenčín, za ktoré zodpovedá Slovenská republika zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky; súd prvej inštancie posudzoval rozsah následkov nezákonného rozhodnutia do osobnostných práv žalobcu, pričom vychádzal z názoru, že zodpovednosť za zásah do osobných práv vyplýva z ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti a zodpovedným subjektom je Slovenská republika; súd prvej inštancie sa stotožnil s odôvodnením nároku na výšku nemajetkovej ujmy, pričom vychádzal „z roviny pracovnoprávnej i z roviny rodinnej“, pričom „výšku nemajetkovej ujmy vypočítal v súlade so žalobou z priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve za roky 2003 až 2010“, keď pri priemernej mzde za rok 2003 v sume 425,25 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2004 (184 dní trestného stíhania) predstavuje 2.609,12 €, pri priemernej mzde za rok 2004 v sume 451,50 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2005 (365 dní trestného stíhania) predstavuje 5.493,25 €, pri priemernej mzde za rok 2005 v sume 498,17 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2006 (365 dní trestného stíhania) predstavuje 6.062,65 €, pri priemernej mzde za rok 2006 v sume 543,75 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2007 (365 dní trestného stíhania) predstavuje 6.613,80 €, pri priemernej mzde za rok 2007 v sume 591,58 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2008 (366 dní trestného stíhania) predstavuje 7.217,52 €, pri priemernej mzde za rok 2008 v sume 632,18 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2009 (365 dní trestného stíhania) predstavuje 7.690,55 €, pri priemernej mzde za rok 2009 v sume 695,41 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2010 (365 dní trestného stíhania) predstavuje 8.460,70 €, pri priemernej mzde za rok 2010 v sume 721,40 € nemajetková ujma žalobcu za rok 2011 (150 dní trestného stíhania) predstavuje 3.607,50 €, t.j. spolu minimálna výška nemajetkovej ujmy predstavuje sumu 47.755,- € po zvýšení o 50 % podľa žaloby v sume 71.632,50 €; súd prvej inštancie vyslovil názor, že „vzhľadom na ujmu, ktorá Slovenskou republikou bola žalobcovi spôsobená, podľa názoru súdu by mal nárok i na vyššie odškodnenie“, ale bol pri rozhodovaní viazaný žalobou; súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj sumu 1.147,20 €, ktorá predstavuje trovy právneho zastúpenia pri uplatňovaní nároku, a to za dva úkony právnej pomoci (príprava a prevzatie, žiadosť o predbežné prerokovania nároku) z predmetu plnenia v sume 71.632,50 €; v dôsledku omeškania s plnením peňažného dlhu priznal súd žalobcovi aj úroky z omeškania, keď vychádzal z názoru, že „lehoty omeškania začína plynúť príslušnému orgánu najneskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím sedem mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku; ako posledná odpoveď, že žalovaný neuznáva nároky žalobcu, bolo dňa 13.12.2012 doručené stanovisko Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky; prvý deň omeškania tak možno ustáliť na deň 14.12.2012“; súd prvej inštancie súčasne v dôsledku späťvzatia žaloby zastavil konanie „voči žalovaným 2., 3.“.

1.3 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 1 ods. 1, § 2, § 3, § 4 ods. 1, § 5 ods. 1, § 9 ods. 1 a § 10 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v spojení s § 11 a § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a plne úspešnému žalobcovi priznal proti žalovanému právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu; o trovách zastaveného konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 C.s.p.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca prostredníctvom svojej právnej zástupkyne včas odvolanie zo dňa 03.10.2017 (č.l. 459-463 spisu). Nesúhlasil s výrokmi napadnutého rozsudku o zastavení konania voči „žalovaným 2/ a 3/“ o priznaní nároku na náhradu trov konania „žalovaným 2/ a 3/“; zdôraznil, že ako žalovaný bol v prejednávacom spore označený len jeden subjekt s tým, že pokiaľ označil jeho viacerých zástupcov, výber orgánu, s ktorým bolo potrebné konať, bol na súde a teda súd bol povinný ustáliť konkrétny štátny orgán, ktorý bude v prejednávacom spore konať za štát; pokiaľ ide o orgány, ktoré popri ministerstve spravodlivosti v spore vystupovali ako zástupcovia štátu, tieto aj keď

sa necítili oprávnené konať v mene žalovaného, počas celého konania spochybňovali jeho uplatnený nárok a preto v konečnom dôsledku „čelil trom zástupcom“ žalovaného, v čom videl aj dôvod osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania podľa § 257 C.s.p.; nesúhlasil ani so zastavením konania voči „žalovaným 2/ a 3/“, pretože svojim podaním zo dňa 21.11.2016 upravil petit žaloby, keď navrhol, aby za žalovaného konalo len Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, čo v žiadnom prípade nemožno z procesného hľadiska považovať za späťvzatie žaloby; navrhol zmenu napadnutých výrokov rozsudku v zmysle nepriznania náhrady trov konania „žalovaným 2/ a 3/“ a súčasne uplatnil náhradu trov odvolacieho konania.

2.1.2 Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vo vyjadrení zo dňa 23.10.2017 (č.l. 493-494 spisu) navrhlo potvrdenie napadnutých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie s odôvodnením, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil procesnú situáciu a konanie zastavil v dôsledku späťvzatia žaloby a správne rozhodol aj o trovách konania, ktoré v jeho prípade predstavujú len cestovné náklady, ktoré mu v spore preukázateľne vznikli účasťou na jednotlivých pojednaniach.

2.1.3 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky sa k odvolaniu žalobcu nevyjadrila.

2.2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal aj žalovaný včas odvolanie zo dňa 04.10.2017 (č.l. 469-480 spisu). Rozsudok súdu prvej inštancie napadol v rozsahu výroku o vyhovení žalobe (prvý výrok) a v rozsahu výroku o trovách konania (tretí výrok). Súdu prvej inštancie vyčítal, že nesprávnym procesným postupom porušil jeho právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Zdôraznil, že v priebehu celého konania poukazoval na skutočnosť, že žalobca jednoznačne neoznačil titul uplatneného nároku, teda neuviedol, či si nárok uplatňuje v súvislosti s uznesením o vznesení obvinenia zo dňa 30.06.2004 ako nezákonným rozhodnutím alebo v súvislosti s uznesením zo dňa 04.07.2004 o vzatí žalobcu do väzby ako rozhodnutím o väzbe; predmetná otázka má pritom kľúčový význam na posúdenie, podľa ktorého právneho predpisu je potrebné posúdiť dôvodnosť uplatneného nároku, pretože v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu uznesenia o vznesení obvinenia je potrebné aplikovať zákon č. 58/1969 Zb. a v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu uznesenia o vzatí žalobcu do väzby je potrebné aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z.; výber titulu uplatneného nároku pritom nemôže byť prenesený na súd, pretože ho môže uskutočniť jedine samotný žalobca; vo svojich vyjadreniach opakovane argumentoval, že nemožno priznať úspech v žalobe v konaní, v ktorom žalobca označí viacero do úvahy prichádzajúcich zásahov orgánov štátu, s ktorými zákon spája vznik zodpovednosti štátu za škodu a ponechá na súde určenie, ktorý bol príčinou vzniku nemajetkovej ujmy, pretože takýto postup neprípustným spôsobom v konaní zvýhodňuje žalobcu, nemá žiaden podklad právnej úprave a popiera princípy sporového konania; v uvedenom videl žalovaný porušenie svojho práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ďalej poukázal na skutočnosť, že dňa 25.11.2016 doručil žalobca súdu doplnenie žaloby zo dňa 21.11.2016, ktorým čiastočne spresnil petit žaloby tým, že ako titul nároku náhradu nemajetkovej ujmy výslovne označil rozhodnutie o väzbe; vyjadril názor, že predmetné podanie bolo potrebné posudzovať ako zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 C.s.p.; navyše žalobca po zmene žaloby v celom rozsahu zotrval na uplatnenej výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej výpočet stále vzťahoval na dobu celého vedenia trestného stíhania a nielen na dobu výkonu väzby; súd prvej inštancie o zmene žaloby nerozhodol podľa § 142 ods. 1 C.s.p. a ani v odôvodnení napadnutého rozsudku žiadnym spôsobom svoj procesný postup nevysvetlil, čím porušil svoju povinnosť riadne odôvodniť rozhodnutie; okrem toho v odôvodnení napadnutého rozsudku sa súd prvej inštancie dopustil viacerých pochybení a uviedol v ňom nezrozumiteľné a navzájom odporujúce tvrdenia (napr. tvrdenie o späťvzatí žaloby v podaní zo dňa 21.11.2016, hoci v texte podania nie je o tejto skutočnosti žiadna zmienka alebo závery súdu o majetkovej škode vo forme trov právneho zastúpenia v trestnom konaní, hoci takýto nárok nebolo vôbec predmetom konania v prejednávanej spore); v uvedenom videl žalovaný vadu konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.) ako aj porušenie svojho práva na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Ďalej argumentoval, že súd prvej inštancie nesprávne právne kvalifikoval uplatnený nárok, pretože ako titul uplatneného nároku prekvapivo vybral nezákonné rozhodnutie a uplatnený nárok posudzoval len podľa zákona č. 58/1969 Zb. a to napriek skutočností, že žalobca v podaní zo dňa 21.11.2016 celkom jasne a výslovne uviedol, že nárok na náhradu škody si uplatňuje v súvislosti s rozhodnutím o väzbe zo dňa 04.07.2004 a v tejto

súvislosti mal byť nárok posúdený podľa zákona č. 514/2003 Z. z.; súd prvej inštalácie tak dospel k absolútne absurdnému záveru o priznaní nemajetkovej ujmy z titulu uznesenia o vznesení obvinenia podľa zákona č. 58/1969 Zb.; v uvedenom videl žalovaný predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Žalovaný osobitne argumentoval proti priznanej náhrade nemajetkovej ujmy a jej výške, ktorú súd prvej inštalácie priznal žalobcovi v plnom rozsahu podľa uplatnenia v žalobe; poukázal na skutočnosť, že nárok uplatnil žalobca podľa zákona č. 58/1969 Zb., ale podľa vlastného udania nemajetkovú ujmu vyčíslil analogicky podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. (správne malo ísť o § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.12.2012), z čoho vyplýva zmatečnosť žalobcovho návrhu; zdôraznil, že v priebehu konania vyslovil viacero námietok, s ktorými sa súd prvej inštalácie žiadnym spôsobom nevysporiadal; ďalej argumentoval, že v režime zákona č. 58/1969 Zb. možno nemajetkovú ujmu priznať len v prípade nezákonného pozbavenia osobnej slobody (väzba alebo výkon trestu odňatia slobody), nie za samotné trestné stíhanie; v uvedenom videl žalovaný predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.); ďalej argumentoval, že v prípade nemajetkovej ujmy je jej výška predmetom voľnej úvahy súdu, ktorá sa však musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné kritériá, tieto však v odôvodnení napadnutého rozsudku absentujú; osobitne vyjadril názor, že medzi prepustením žalobcu zo služobného pomeru a nemajetkovou ujmu, resp. medzi trestným stíhaním žalobcu a vznikom škody v pracovnoprávnej rovine, nie je príčinná súvislosť, keď s jeho námietkou sa súd prvej inštalácie tiež žiadnym spôsobom nevysporiadal; okrem toho, že súd prvej inštalácie v rozpore so zákonom priznal žalobcovi v režime zákona č. 58/1969 Zb. nemajetkovú ujmu z titulu nezákonného rozhodnutia, vzhľadom na okolnosti prípadu je navyše výška priznanej nemajetkovej ujmy zjavne neprimeraná s poukazom na satisfakčnú funkciu nemajetkovej ujmy, ktorá nemá viesť k bezdôvodnému obohacovaniu poškodených subjektov; podrobne argumentoval proti výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Nesúhlasil ani s priznanými úrokmi z omeškania, keď s poukazom na súdnu prax vyjadril názor, že pri nemajetkovej ujme v peniazoch dochádza k omeškaniu dlžníka až po právoplatnosti súdneho rozhodnutia o jej priznaní; súčasne nesúhlasil ani s priznaním náhrady trov predbežného prerokovania nároku, ktoré je v rozpore s ustanovením § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.; v uvedenom videl žalovaný predovšetkým nesprávne právne posúdenie veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Na základe uvedeného žalovaný navrhol zmenu napadnutého rozsudku v zmysle zamietnutia žaloby, resp. zrušenie rozsudku v napadnutej časti a vrátenie veci súdu prvej inštalácie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.2.2 Žalobca vo vyjadrení zo dňa 03.11.2017 (č.l. 503-509 spisu) prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k odvolaniu žalovaného uviedol, že zotrva na všetkých svojich doterajších prednesoch a vyjadreniach; poukázal na to, že podaním zo dňa 21.11.2016 len odstraňoval neurčitost žaloby, keď uviedol, že nemajetková ujma mu bola spôsobená rozhodnutím o väzbe zo dňa 04.07.2004; vyjadril názor, že následky nezákonnej väzby konzumujú všetky následky nezákonného rozhodnutia a konkretizácia jednoznačného titulu, od ktorého si uplatňuje nemajetkovú ujmu vylúčila kumuláciu nárokov a uplatnený nárok bolo nutné posudzovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z.; v žiadnom prípade tak nešlo o zmenu žaloby ako to tvrdí žalovaný; aj keď v jeho prípade boli vydané až dve nezákonné rozhodnutia nezakladá to automaticky povinnosť žalovať finančné odškodnenie titulom obidvoch z nich; ďalej argumentoval, že výšku priznanej nemajetkovej ujmy riadne odôvodnil, keď pri určení rozsahu nemajetkovej ujmy bolo potrebné zohľadniť zdravotný stav vyvolaný nezákonnou väzbou (ujmu v psychickej sfére), zásah do jeho osobnosti a do jeho práva na súkromný a rodinný život; nebyť nezákonnej väzby, jeho deti a manželka by sa netrápili, pričom ich trápenie bolo aj jeho trápením; rozsah jeho nemajetkovej ujmy bol intenzívnejší, pretože má početnú rodinu (tri deti), pričom zákon kladie rodinu na prvé miesto ako základný prvok spoločnosti; bolo by nespravodlivé, ak by rozsah nemajetkovej ujmy bol limitovaný len trvaním väzobného stíhania, pretože bolo preukázané, že v jeho prípade nemajetková ujma vznikla a trvá doposiaľ; aj po prepustení z väzby už jeho život nebol nikdy takej kvality ako predtým a subjektívne pociťuje nemajetkovú ujmu v takej výške, ako si ju uplatnil; argumentoval aj v prospech priznaných úrokov z omeškania, pretože vzhľadom na trvanie trestného stíhania žalovanému nič nebránilo sa mu ospravedlniť a odčiniť nemajetkovú ujmu dobrovoľne už v čase predbežného prerokovania nároku; trval aj na priznaní náhrady trov predbežného prerokovania nároku; na základe uvedeného navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštalácie.

2.2.3 Vyjadrenie žalobcu doručil súd prvej inštalácie žalovanému do vlastných rúk dňa 23.11.2017 prostredníctvom pošty s výzvou na vyjadrenie v určenej lehote (č.l. 511 spisu); žalovaný žiadnym spôsobom nevyužil svoje právo na vyjadrenie.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávacom spore odvolací súd na pojednávaní dňa 26.06.2019 zopakoval a doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi (§ 384 ods. 1 a 2 C.s.p.), nakoľko súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; v dôsledku vykonaného dokazovania v odvolacom konaní nebol odvolací súd viazaný skutkovým stavom vyplývajúcim z dokazovania tak, ako ho podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

3.2 Na odvolacom pojednávaní odvolací súd podľa § 382 C.s.p. vyzval strany k možnému použitiu ustanovení § 3 ods. 1 písm. c), § 3 ods. 2, § 8 ods. 5 a 6 a § 17 ods. 2 a § 18 ods. 3 a § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 31.08.2007 (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z. z.“) v spojení s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré pri doterajšom rozhodovaní neboli použité a sú podľa odvolacieho súdu pre rozhodnutie rozhodujúce. Právna zástupkyňa žalobcu následne uviedla, že sa pridrižiava svojich doterajších podaní a právnej kvalifikácie v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z.; žalovaný následne tiež uviedol, že sa pridrižiava doterajšej argumentácie vrátane odvolacej argumentácie ohľadne aplikácie zákona č. 514/2003 Z. z. Odvolací súd osobitne poukazuje na súdnu prax, podľa ktorej k realizácii výzvy podľa § 382 C.s.p. možno pristúpiť aj priamo na odvolacom pojednávaní (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/9/2018 zo dňa 23.01.2019; nakoľko obdobnú úpravu zakotvoval aj § 213 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016 k rovnakému záveru porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/182/2012 zo dňa 18.09.2012; obdobne tiež náleží Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III.ÚS/3717/2016 zo dňa 26.09.2017); súdna prax dospela tiež k záveru, že odvolací súd nie je v rámci postupu podľa § 382 C.s.p. súčasne povinný stranám uviesť ako on sám mieni nové ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu interpretovať a aplikovať na posudzovanú vec, pretože predmetné ustanovenie predpokladá argumentáciu strán a nie odvolacieho súdu (porovnaj citované uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/9/2018 zo dňa 23.01.2019).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Konanie v prejednávacom spore začalo pred 30.06.2016. Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok; podľa § 470 ods. 1 C.s.p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti; podľa § 470 ods. 2 C.s.p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované; ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany.

4.2 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaniach žalobcu a žalovaného podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec v rozsahu odvolaní podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaniach podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a po vykonaní odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 71.632,50 € s príslušenstvom a sumu 1.147,20 € s príslušenstvom (prvý výrok) podľa § 388 C.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie a vo výroku o zastavení konania (druhý výrok) spolu s výrokom o trovách konania (štvrtý výrok) podľa § 389 písm. d) C.s.p. zrušil.

4.3.1 Podľa § 388 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

4.3.2 Podľa § 389 ods. 1 písm. d) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali.

4.4.1 Podľa § 3 ods. 1 písm. c) zákona č. 514/2003 Z. z., štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe.

4.4.2 Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

4.4.3 Podľa § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z., právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie, b) bol oslobodený spod obžaloby alebo c) vec bola postúpená inému orgánu.

4.4.4 Podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z., právo na náhradu škody nevznikne a) ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama, b) pri zahľadení odsúdenia alebo odpustení alebo zmiernení trestu udelením individuálnej milosti alebo amnestie prezidentom republiky, c) ak súhlas daný poškodeným alebo príslušným štátnym orgánom, ktorý bol potrebný na začatie trestného stíhania alebo pokračovanie v ňom, bol vzatý späť, hoci sa tento súhlas podľa osobitného predpisu vyžaduje, d) ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania z dôvodu, že je trest, ku ktorému môže stíhanie viesť, celkom bez významu popri treste, ktorý pre iný čin bol obvinenému už uložený alebo ktorý ho podľa očakávania postihne, alebo že o skutku obvineného bolo už rozhodnuté iným orgánom disciplinárne, kárne alebo cudzozemským súdom alebo cudzozemským úradom a toto rozhodnutie možno považovať za dostačujúce, e) ak došlo k podmiennečnému zastaveniu trestného stíhania podľa osobitného predpisu, f) ak bol schválený zmier podľa osobitného predpisu, g) ak bola osoba spod obžaloby oslobodená alebo trestné stíhanie zastavené, pretože nie je trestne zodpovedná, alebo ak po právoplatnosti rozhodnutia zanikla trestnosť činu alebo medzinárodná zmluva, ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným v zákone, alebo amnestia prezidenta republiky nedovoľuje trestné stíhanie, čin prestal byť zmenou zákona trestným činom alebo miernejší trest bol uložený preto, že na trestný čin zákon ustanovil miernejší trest, alebo h) ak škoda bola spôsobená rozhodnutím cudzieho orgánu uznaného alebo prevzatého na výkon na územie Slovenskej republiky.

4.4.5 Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

4.4.6 Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia vo výške ustanovenej osobitným predpisom. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

4.4.7 Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona.

4.4.8 Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

4.5 Na prejednanie veci samej nariadil odvolací súd pojednávanie na deň 26.06.2019, na ktorom vec prejednal v prítomnosti právnej zástupkyne žalobcu, povereného zástupcu žalovaného a prokurátorky ako poverenej zástupkyne Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky. Nakoľko na pojednávanie sa neustanovilo riadne a včas predvolané Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky odvolací súd nariadil pojednávanie v jeho neprítomnosti (§ 378 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 180 C.s.p.). Nevyhnutnosť predvolania Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyplynula zo skutočnosti, že títo síce neboli stranami sporu, dotýkali sa ich však niektoré výroky napadnutého rozsudku (výrok o zastavení konania a výrok o priznaní nároku na náhradu trov konania proti žalobcovi).

4.6 Na odvolacom pojednávaní odvolací súd zopakoval a doplnil dokazovanie listinnými dôkazmi (podľa zápisnice o pojednávaní zo dňa 26.06.2019), z ktorých ustálil skutkový stav, podľa ktorého vyšetrovateľ uznesením zo dňa 30.06.2004 vzniesol žalobcovi obvinenie, proti ktorému podal žalobca sťažnosť, ktorú prokurátor zamietol uznesením zo dňa 21.07.2004; uznesením Okresného súdu Trenčín zo dňa 04.07.2004 bol žalobca s účinnosťou od 01.07.2004 vzatý do (kolúzne) väzby, z ktorej bol prepustený dňa 05.01.2005; po podaní obžaloby na súd bol žalobca rozsudkom Okresného súdu Michalovce zo dňa 22.07.2010 oslobodený spod obžaloby, pričom rozsudok potvrdil aj odvolací súd; žalobca má doposiaľ zdravotné ťažkosti a pravidelne navštevuje neurológa kvôli ťažkostiam v zmysle závrate spojenej s nevoľnosťou, bolesťami hlavy a depresiou.

4.7.1 Odvolanie žalovaného je dôvodné. Preskúmaním veci dospel odvolací súd v prvom rade k záveru, že pokiaľ ide o uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy dospel súd prvej inštancie pri rozhodovaní k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci, pretože v rozpore s ustanovením § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. v prejednávanej spore aplikoval ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. napriek tomu, že rozhodnutie o väzbe (titul uplatneného nároku) bolo vydané dňa 04.07.2004 (t.j. po nadobudnutí účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z.); žalobca pritom ako titul uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy označil výlučne rozhodnutie o väzbe zo dňa 04.07.2004, preto súd prvej inštancie nemohol dôvodnosť uplatneného nároku posudzovať v súvislosti so žiadnym iným titulom (napr. rozhodnutím o vznesení obvinenia), čo potvrdila aj súdna prax (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo/13/2010 zo dňa 20.03.2012 alebo nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS/163/2013 zo dňa 13.11.2013); na základe uvedeného odvolací súd na pojednávaní (§ 385 ods. 1 C.s.p.) v potrebnom rozsahu zopakoval a doplnil dokazovanie sám (§ 384 ods. 1 a 2 C.s.p.), v dôsledku čoho nebol v rozsahu doplneného a zopakovaného dokazovania viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (383 C.s.p.) a súčasne odvolací súd na pojednávaní vyzval strany k možnému použitiu príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. (§ 382 C.s.p.). Odvolací súd pri prejednávaní podaných odvolaní proti napadnutému rozsudku súdu prvej inštancie postupoval aj v intenciách ustanovenia § 390 C.s.p., podľa ktorého odvolací súd sám rozhodne vo veci, ak (a) rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo už raz odvolacím súdom zrušené, vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a (b) odvolací súd koná a rozhoduje o odvolaní proti novému rozhodnutiu súdu prvej inštancie; vzhľadom na predchádzajúce zrušujúce uznesenie zo dňa 30.06.2016 a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie nemohol odvolací súd napriek zisteným nedostatkom v procesnom postupe a právnom posúdení veci pristúpiť k opätovnému zrušeniu napadnutého rozsudku a vráteniu veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4.7.2.1 Na základe vykonaného dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že žaloba žalobcu je len čiastočne dôvodná. Pokiaľ ide o odvolaciu námietku žalovaného, že súd prvej inštancie nerozhodol o zmene žaloby dospel odvolací súd k záveru, že nebolo potrebné rozhodovať o zmene žaloby, nakoľko príslušným podaním žalobcu, na ktoré poukazoval žalovaný v odvolaní, došlo len k odstráneniu nedostatkov žaloby na základe výzvy súdu prvej inštancie osobitným uznesením (predmetné podanie odstraňovalo nezrozumiteľnosť žaloby pokiaľ ide o titul uplatneného nároku).

4.7.2.2 Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobca svoj nárok na nemajetkovú ujmu uplatnil z titulu rozhodnutia o väzbe (uznesenie zo dňa 04.07.2004); v prípade nároku na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe podľa zákona č. 514/2003 Z. z. za štát koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, pretože rozhodnutie o väzbe vydal súd (§ 4 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 514/2003 Z. z.); odvolací súd dospel k záveru, že vykonaným dokazovaním na základe ustáleného skutkového stavu (bod 4.6 odôvodnenia) bolo preukázané splnenie zákonných predpokladov zodpovednosti žalovaného za nemajetkovú ujmu žalobcu podľa príslušných ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., ktorými sú (1) rozhodnutie o väzbe žalobcu, (2) vykonanie väzby, (3) oslobodenie žalobcu spod obžaloby, (4) absencia negatívnych podmienok podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z., (5) vznik nemajetkovej ujmy a (6) príčinná súvislosť medzi väzbou a nemajetkovou ujmu; odvolací súd dospel k záveru, že vzhľadom na závažnosť zásahu do súkromia žalobcu samotné konštatovanie porušenia práva nie je pre neho dostatočným zadosťučinením, preto žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.); žalobca sa náhrady nemajetkovej ujmy domáhal z titulu uznesenia zo dňa 04.07.2004 o jeho vzatí do väzby ako rozhodnutia o väzbe; podľa záverov súdnej praxe „právo poškodeného na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) vzniká momentom vydania nezákonného rozhodnutia, vzatia do väzby, či zbytočnými prietahmi v konaní, bez ohľadu na to, že uplatniteľným nárokom sa stáva až po splnení ďalších podmienok napr. oslobodením obžalovaného spod obžaloby“ (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/262/2015 zo dňa 16.03.2016 alebo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/145/2011 zo dňa 12.12.2012); preto dôvodnosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu uznesenia zo dňa 04.07.2004 o vzatí žalobcu do väzby ako rozhodnutia o väzbe bolo potrebné posudzovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom ku dňu 31.08.2007; právna úprava v tom čase neobsahovala žiadne výslovné kritériá pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, keď osobitne vzhľadom na odvolaciu argumentáciu žalovaného je potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní dôvodnosti nároku žalobcu sa z dôvodu zákazu retroaktivity neuplatnia sa neskoršie zmeny právnej úpravy, najmä pokiaľ ide o neskôr

zakotvenú limitáciu maximálnej výšky nemajetkovej ujmy (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/19/2018 zo dňa 24.07.2018 alebo sp. zn. 7Cdo/100/2017 zo dňa 17.10.2018); rozhodnutie o výške nemajetkovej ujmy závisí na úvahe súdu, ktorá však musí byť preskúmateľná a zrozumiteľná najmä pokiaľ ide o kritériá, na základe ktorých súd svojou úvahou dospel ku konkrétnej výške nemajetkovej ujmy na základe konkrétnych okolností posudzovaného prípadu; v tomto smere možno konštatovať, že „vo vzťahu k náhrade nemajetkovej ujmy za väzbu súdna prax vytvorila postupne stabilizujúce sa kritériá určenia jej výšky (povaha trestnej veci, dĺžka a časové okolnosti väzby, preukázaný dopad väzby do osobnostnej sféry poškodeného a širšie okolnosti, za ktorých k vzniku nemajetkovej ujmy došlo, korigované všeobecnými princípmi spravodlivosti)“ (porovnaj náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS/754/2016 zo dňa 24.01.2017); pri rozhodovaní o konkrétnej výške náhrady nemajetkovej ujmy žalobcu bolo potrebné rešpektovať aj závery súdnej praxe, podľa ktorých „hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú; určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti; súd musí mať preukázanú najmä skutočnosť, pre ktorú dospel k záveru, že zadosťučinenie podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých navrhovateľovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, spoločnosti a podobne (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/154/2011 zo dňa 12.12.2012); na základe uvedeného tak pri rozhodovaní v prejednávanom spore odvolací súd prihliadol najmä na povahu trestnej veci (v čase vzatia do väzby) a celkovú dĺžku pozbavenia osobnej slobody žalobcu z dôvodu výkonu väzby (188 dní), tiež na skutočnosť, že na žalobcu bola uvalená najprísnejšia (kolúzna) väzba, ktorá predstavuje výrazný zásah do osobnej slobody žalobcu; sadzbu náhrady nemajetkovej ujmy za väzbu žalobcu v sume 45,- € denne tak odvolací súd považoval za primeranú okolnostiam posudzovaného prípadu a to predovšetkým vzhľadom na závažnosť trestného činu, ktorý bol žalobcovi kladený za vinu (založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny a teroristickej skupiny), dĺžku pozbavenia osobnej slobody (188 dní), takmer úplné vylúčenie žalobcu zo stretávania sa s rodinou (manželka) a najmä s dvomi maloletými deťmi, v neposlednom rade s prihliadnutím na dopady výkonu väzby na psychiku žalobcu (pretrvávajúce zdravotné problémy); nemajetková ujma žalobcu v príčinnej súvislosti s rozhodnutím o väzbe tak predstavuje spolu sumu 8.460,- € (45,- € krát 188 dní trvania väzby), keď v prevyšujúcej časti odvolací súd žalobu žalobcu pokiaľ ide o uplatnenú nemajetkovú ujmu ako nedôvodnú zamietol.

4.7.2.3 Pokiaľ ide o uplatnený nárok na trovy predbežného prerokovania nároku dospel odvolací súd k záveru, že žaloba žalobcu je aj v tejto časti len čiastočne dôvodná. Žalovaný v podanom odvolaní nesúhlasil s priznaním náhrady trov predbežného prerokovania nároku v sume 1.147,20 € s poukazom na ustanovenie § 18 ods. 3 druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého „súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom“; z predmetného ustanovenia je zrejmé, že náhradu trov predbežného prerokovania nároku nemožno žalobcovi priznať v trovách konania, pričom len dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu tento zákaz rozširuje, keď uvádza, že „zákon vylučuje z náhrady škody náklady, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody s príslušným orgánom, pretože toto predbežné prejednanie nároku má iba formálny charakter“; predmetné ustanovenie však podľa názoru odvolacieho súdu nedopadá na prejednávaný spor, pretože žalobca náhradu trov predbežného prerokovania nároku uplatnil ako príslušenstvo pohľadávky v podobe nákladov spojených s jej uplatnením (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka); podľa odvolacieho súdu rozširujúci výklad predmetného ustanovenia vyplývajúci z dôvodovej správy nie je namieste už len z dôvodu, že v zmysle zákona predbežné prerokovanie nároku nemá len „formálny charakter“, pretože predstavuje nevyhnutný predpoklad pre uplatnenie nároku na súde (§ 16 zákona č. 514/2003 Z. z.), dokonca v súčasnosti môže byť poškodený proti štátu úspešný len s konkrétnou časťou nároku na náhradu škody, ktorý bol predmetom predbežného prerokovania (§ 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2013); aj podľa staršej súdnej praxe „náklady spojené s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. sú príslušenstvom tohto nároku“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/7/1999 zo dňa 30.03.1999 publikovaný v zierke ako R 26/2000) a „povinnosť nahradiť trovy občianskeho súdneho konania sa nevzťahuje na náklady spojené s podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku“ (porovnaj rozhodnutie Krajského súdu v Hradci Kráľové sp. zn. 8Co/73/1992 zo dňa 28.02.1992 publikované v zierke ako R 33/1993); medzi ustanovením § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. a ustanovením § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka tak nie je ani vzťah špeciality (nejde o prípad derogácie všeobecnej právnej úpravy osobitnou právnou

úpravou); samotné predbežné prerokovanie nároku žalobcu nebolo medzi stranami sporné; žalobcovi tak podľa odvolacieho súdu vznikol nárok na náhradu trov predbežného prerokovania nároku ako príslušenstva pohľadávky určených z prisúdenej sumy 8.460,- €, t.j. náhrada dvoch úkonov právnych služieb podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a to 1. prevzatie a príprava zastúpenia v sume 253,94 € spolu s režijným paušálom v sume 7,63 € a 2. podanie návrhu na predbežné prerokovania nároku v sume 253,94 € spolu s režijným paušálom v sume 7,63 €, spolu v sume 523,14 €, keď v prevyšujúcej časti odvolací súd žalobu žalobcu pokiaľ ide o uplatnený nárok na náhradu trov predbežného prerokovania nároku ako nedôvodnú zamietol.

4.7.2.4 Žaloba žalobcu nebola dôvodná ani v rozsahu uplatneného nároku na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, resp. s náhrady trov predbežného prerokovania nároku. Nakoľko omeškanie dlžníka s povinnosťou zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až po márnom uplynutí lehoty na plnenie stanovenej v súdnom rozhodnutí, ktorým bola náhrada nemajetkovej ujmy prisúdená (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.03.2012), žalovaný v podanom odvolaní dôvodne namietol nesprávne právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie pokiaľ žalobcovi prisúdil aj úroky z omeškania z nemajetkovej ujmy, preto odvolací súd napadnutý rozsudok v rozsahu prisúdených úrokov z omeškania z nemajetkovej ujmy tiež zmenil tak, že žalobu žalobcu v tejto časti zamietol. Napadnutý rozsudok bol nesprávny aj pokiaľ ide o priznanie úrokov z omeškania z prisúdenej náhrady nákladov predbežného prerokovania nároku, pretože bez výslovnej právnej úpravy nemožno dospieť k záveru o vzniku nároku na úroky z omeškania s iného druhu príslušenstva, nakoľko ide o neprípustné príslušenstvo z príslušenstva (tzv. anatocizmus); právo na úroky z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka môže vzniknúť len pri omeškani s plnením istiny, t.j. nie jej príslušenstva (§ 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka); odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aj v tomto smere zmenil a žalobu žalobcu zamietol aj pokiaľ ide o uplatnené úroky z omeškania z uplatnenej náhrady trov predbežného prerokovania nároku.

4.7.2.5 Odvolací súd osobitne zdôrazňuje, že žaloba žalobcu nebola dôvodná pokiaľ si žalobca náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil za celú dobu trestného stíhania, pretože titulom uplatneného nároku bolo len rozhodnutie o väzbe; neprichádzalo preto do úvahy prisúdenie žalobcovi uplatnenej nemajetkovej ujmy podľa priemernej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve za jednotlivé roky. Žaloba žalobcu bola v tomto smere nedôvodná aj z toho dôvodu, že žalobca základ svojho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy opieral aj o tvrdenie, že uplatnená nemajetková ujma bola v príčinnej súvislosti s jeho trestným stíhaním, resp. väzbou a že ku skončeniu služobného pomeru u neho došlo z dôvodu trestného stíhania, resp. väzby; takýto záver však z vykonaného dokazovania nevyplýva; z obsahu rozhodnutia riaditeľa colného úradu o prepustení zo služobného pomeru zo dňa 05.08.2004 vyplýva, že dôvodom skončenia služobného pomeru nebolo žalobcom tvrdené trestné stíhanie, resp. výkon väzby, ale „porušenie služobnej prísahy a špecifikovaných služobných povinností zvlášť hrubým spôsobom“; pokiaľ žalobca s prepustením zo služobného pomeru nesúhlasil, mal sa prieskumu (nápravy) domáhať v správnom súdnictve; v prejednávanom spore je (odvolací) súd rozhodnutím o skončení služobného pomeru a jeho dôvodoch viazaný a jeho správnosť nemôže prejudiciálne skúmať (obdobne ako nemožno v inom konaní okrem konania o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru prejudiciálne skúmať danosť dôvodov a platnosť skončenia pracovného pomeru); obdobne aj súdna prax konštatovala, že „v prípade prepustenia príslušníka policajného zboru zo služobného pomeru ide o personálne opatrenie za porušenie pracovnej prísahy a služobnej povinnosti, ktoré nemožno stotožňovať s trestnoprávnou zodpovednosťou, preto (...) prípadný oslobodzujúci rozsudok taktiež neznamená, že žalobca sa nedopustil porušenia služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom, pretože takéto porušenie služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti nemusí dosahovať intenzitu trestného činu“ (porovnaj nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV.ÚS/296/2014 zo dňa 06.05.2015 alebo sp. zn. III.ÚS/754/2016 zo dňa 24.01.2017 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/166/2018 zo dňa 30.04.2019); v prejednávanom spore tak odvolací súd z dokazovania nemal preukázaný záver o príčinnej súvislosti medzi skončením služobného pomeru žalobcu a posudzovaným trestným stíhaním žalobcu, resp. väzbou žalobcu.

4.8 Súčasťou princípu právnej istoty vyplývajúceho z článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní rovnakých podmienok dala rovnaká odpoveď; preto ak všeobecný súd rozhodne v obdobných veciach odlišným alebo protichodným spôsobom bez odôvodnenia odlišného stanoviska prijatého v takejto obdobnej veci, poruší základné

právo strany na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj jej právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II.ÚS/19/2016 zo dňa 15.06.2016); zo súdnej praxe pritom vyplýva, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov rovnakého súdu; rozdielne rozhodovanie sudcov, resp. senátov, rovnakého súdu celkom mimoriadnym spôsobom narušuje dôveru verejnosti v právo, preto procesný súd musí svoju vlastnú judikatúru pri rozhodovaní zohľadniť bez ohľadu na to, či sa jej strany dovolávajú alebo nie (porovnaj náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III.ÚS/289/2017 zo dňa 21.11.2017, rovnako aj náleží Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II.ÚS/2588/2016 zo dňa 24.11.2016); podľa zistenia odvolacieho súdu na tunajšom súde prebiehalo odvolacie konanie pod sp. zn. 16Co/436/2017 (na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 16C/87/2013), ktorého predmetom je obdobná právna otázka ako v prejednávanom spore (uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a trov predbežného prerokovania nároku, pričom žalobcom v uvedenom konaní je kolega žalobcu v prejednávanom spore a skutkové okolnosti prípadu sú prakticky totožné pokiaľ ide priebeh a dôvody trestného stíhania); na pojednávaní dňa 26.06.2019 predložil žalovaný do spisu uznesenie tunajšieho súdu č.k. 16Co/436/2017-469 zo dňa 24.10.2018, ktorým odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. pre nepreskúmateľnosť zrušil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 28.06.2017 a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom rozsudok súdu prvej inštancie trpel takmer rovnakými vadami ako napadnutý rozsudok; v prejednávanom spore však odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky ustanovenia § 390 C.s.p. a preto vec meritórne prejednal na pojednávaní a vo veci sám rozhodol.

4.9 Odvolanie žalobcu je dôvodné. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu, t.j. vo výroku o zastavení konania (druhý výrok) spolu s výrokom o trovách konania (štvrtý výrok) a obsah spisu v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie o podanom odvolaní a dospel k záveru, že sú splnené procesné podmienky na zrušenie napadnutých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie. Z obsahu spisu je nepochybné, že žalobca svoj nárok na náhradu škody uplatnil len voči jednému žalovanému (Slovenská republika), pričom ako jeho zástupcu označil tri rôzne štátne orgány; procesná otázka, ktorý so žalobcom označených štátnych orgánov je oprávnený konať za žalovaného pred súdom v prejednávanom spore, v žiadnom prípade nespadá do rámca uplatneného nároku a súd prvej inštancie ju teda nemohol riešiť formou rozsudku (výroku rozsudku); súdna prax dospela k záveru, že označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitímáciou štátu nesúvisí; existencia či neexistencia pasívnej legitímácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá nijakú spojitosť so správnym procesným označením štátu ako strany sporu na strane žalovaného; riadne označenie štátu ako strany sporu je náležitou súčasťou žaloby; štát je ako strana sporu označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán alebo právnická osoba, ktorá za štát koná (§ 135 ods. 1 C.s.p.); neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť žaloby so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 129 ods. 1 C.s.p.; v prípade, že žalobca síce štátny orgán alebo právnickú osobu, ktorá má za štát konať, označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu alebo právnickej osoby nepatrí alebo označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu žaloby ani o nedostatok podmienky konania; súd je povinný (bez zreteľa na označenie obsiahnuté v žalobe) zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená za štát konať podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom; štát ako jediný zodpovednostný subjekt v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov môže mať v konaní procesné postavenie žalovaného len jedenkrát (pozri napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/149/2011 zo dňa 26.09.2012 a sp. zn. 7Cdo/172/2012 zo dňa 26.09.2013); tieto závery dopadajú aj na situáciu, ak žalobca v žalobe označí viaceré štátne orgány, ktoré majú za štát konať, kedy súd v zmysle zásady súd pozná právo (iura novit curia) ako so zástupcom štátu bude konať len s tým štátnym orgánom, do ktorého pôsobnosti patrí uplatnený nárok; navyše z procesného charakteru označenia štátneho orgánu, ktorý má za štát konať v konaní pred súdom, vyplýva aj skutočnosť, že na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne súd z úradnej povinnosti (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015 uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 ako R 6/2016). Súd prvej inštancie takýmto spôsobom nepostupoval a v spore nesprávne konal so všetkými označenými štátnymi orgánmi ako so zástupcami žalovaného (štátu); nakoľko ako bolo uvedené procesnú otázku zastúpenia žalovaného nebolo možné riešiť v meritórnom rozhodnutí, na zastavenie konania o žalobe žalobcu voči „žalovaným 2/ a 3/“ ako dvom z troch označených štátnych

orgánov a na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania, neexistoval dôvod, pretože títo neboli stranou sporu (týmto bol len jeden žalovaný); výrok o zastavení konania voči nim a o nároku na náhradu trov konania neprichádzal do úvahy; v tomto smere žiadne právne účinky nemohlo spôsobiť ani „späťvzatie žaloby“ žalobcu voči týmto štátnym orgánom, pretože nemohlo ísť o späťvzatie žaloby podľa § 145 ods. 2 C.s.p., nakoľko označenie štátnych orgánov konajúcich za štát ako žalovaného nebolo súčasťou uplatneného nároku (nebolo predmetom konania) a súd mal tento procesný úkon posúdiť podľa obsahu (§ 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30.06.2016, resp. § 124 ods. 1 C.s.p.); nesprávny procesný postup súdu nemôže ísť na ťarchu žalobcu v podobe vzniku povinnosti nahradiť trovy konania. Odvolací súd dospel na základe uvedeného k záveru o dôvodnosti podaného odvolania žalobcu a napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 389 písm. d) C.s.p. zrušil.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore sa odvolací súd po zopakovaní a doplnení dokazovania v dôsledku zmeny napadnutého rozsudku vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami sporových strán, preto nebolo potrebné sa osobitne zaoberať pochybeniami súdu prvej inštancie v tejto oblasti.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalovaný podané odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že postupom súdu prvej inštancie bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces (§ 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d/ C.s.p.), na základe vykonaných dôkazov dospel súd prvej inštancie k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalovaného o nesprávnych skutkových zisteniach ako aj o nesprávnom právnom posúdení veci (body 4.7.1 až 4.8 odôvodnenia). Zopakovaním a doplnením dokazovania odstránil odvolací súd aj porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie.

6.2 Žalobca podané odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že na základe vykonaných dôkazov dospel súd prvej inštancie k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.) a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.). Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci pri rozhodovaní o zastavení konania a nároku na náhradu trov konania (bod 4.9 odôvodnenia).

7. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyhovení žalobe žalobcu (prvý výrok) zmenil a vo výroku o zastavení konania (druhý výrok) spolu s výrokom o trovách konania (štvrtý výrok) zrušil.

8. Odvolací súd v dôsledku zmeny rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa § 396 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí; nakoľko odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bol povinný rozhodnúť aj o trovách konania (o trovách konania pred súdom prvej inštancie ako aj o trovách odvolacieho konania); odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal z názoru, že základ nároku (existencia nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy) bol daný a len výška nároku závisela od úvahy súdu; pri rozhodovaní o trovách konania v prípade, kedy rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, sa procesný úspech posudzuje len vo vzťahu k výsledku sporu ohľadne základu nároku, preto skutočnosť, že došlo aj k čiastočnému zamietnutiu žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti, nemá na rozhodnutie o trovách konania žiadny vplyv; v tomto prípade, aby dôsledky takéhoto rozhodnutia neboli vo vzťahu k žalovanému nespravodlivé, sa výška náhrady trov konania odvíja len od prisúdenej sumy bez ohľadu na pôvodný predmet konania; aj v režime ustanovenia § 255 ods. 1 C.s.p. mal tak žalobca prejednávanom spore plný úspech, pretože za situácie, že základ nároku bol daný a len výška plnenia (nemajetkovej ujmy)

závisela od úvahy súdu, zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti nepredstavuje úspech žalovaného, ale je len dôsledkom úvahy súdu; preto odvolací súd o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy konania z prisúdenej sumy v plnom rozsahu; z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.); pri stanovení výšky tarifnej odmeny za jednotlivé úkony právnych služieb bude súd prvej inštancie vychádzať z prisúdenej sumy ako tarifnej hodnoty (pôvodne uplatnená suma je v tomto prípade bez právneho významu).

9. Rozsudok bol písomne vyhotovený v predĺženej lehote podľa § 223 ods. 3 C.s.p. v spojení s § 378 ods. 1 C.s.p.

10. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.). Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).